

Sag, ere vi enige om at tillægge det stor Betydning, at disse Anstalter faa den Udvikling, som er nødvendig for; at de kunne tage sig af alle de her i Landet værende ulykkelige, som fra Fødslen af ikke ere ved Fornuftens fulde Brug, og paa den Maade, som det nu ligger for her. Jeg skal, hvad selve Betænkningen angaar, ikke sige meget, men der er dog et Par Bemærkninger, jeg er nødt til at gøre. Der er for det første, tror jeg, indløbet en Fejl i Flertallets Betænkning med Hensyn til, at det gøres tvivlsomt, hvorfor man ikke har eftersøgt andre Strækninger end netop Strækningen fra Aarhus til Kolding. Jeg tror, det er oplyst i Bilag 3. Med Hensyn til Mindretallets Bemærkning skal jeg kun sige, at Spørgsmaalet om, hvor det sundeste Sted er, vil forsvinde, naar Flertallets Forslag bliver vedtaget. Skulde der derimod være Tale om at fastslaa Viborg som Plads for disse Aandssvage-Anstalter, vil der vistnok være Grund til at drage en Del af de Oplysninger, der staa i Betænkningen, i Tvivl. Jeg beklager — det er formentlig sket ved en Fejltagelse — at der er et Bilag, som har været til Stede i Udvalget, men som ikke har fundet sin Plads i Betænkningen, og i dette gives der Oplysninger om, hvad der ikke kan kvalificere dette Sted, saaledes, at det kan forsvares at anbringe disse Anstalter der. Jeg skal ikke opholde mig ved Spørgsmaalet om, hvorfor ikke afdøde Professor Keller har rejst Spørgsmaalet om Anbringelse af disse Anstalter i Nærheden af Søen. Det var jo et Spørgsmaal, der ikke var oppe paa hans Tid. (Afbrydelse.) Ikke nær i den Udstrækning som nu. Det er først senere Aars Erfaring med Hensyn til Behandlingen af tuberkuløse Sygdomme, der har gjort det klart, hvilken Betydning Strandluft har. Skulde jeg lade mig bestemme udelukkende af økonomiske Hensyn og ikke se paa Hensigtsmæssigheden med Hensyn til Anstalternes Anbringelse, vilde jeg med det ærede Medlem for Nykøbing (R. Clausen) være enig i, at vi burde blive med Anstalterne paa Sjælland. Der findes her Arealer af tilstrækkelig Størrelse og Brugbarhed, som ere i Statens Eje, og som med langt ringere Bekostning kunde blive tagne i Brug til Plads for Opførelse af

disse Anstalter, men jeg har allerede længe haft den Opfattelse, at det vilde være uigennemførligt ganske særlig her i Tinget at faa Anstalterne anbragte paa Sjælland, idet Stemningen afgjort vil være for, at den ene af disse Anstalter, nemlig den Kellerske, bliver flyttet til Jylland. Naar jeg maatte anse dette for at være afgjort som et Spørgsmaal, det ikke kunde nytte at rejse mere, havde jeg kun at slutte mig til den Plads, som jeg ansaa for at være den bedst tjenlige i Jylland. Jeg har derfor gjort mig Umage for at gøre mig bekendt med de Pladser, hvorom der nærmest har været Tale fra den første Begyndelse af, nemlig Bregningegaard ved Vejle og Straarupgaard ved Kolding. Efter det Kendskab, jeg har faaet til disse Pladser, er jeg overbevist om, at Straarupgaard af mange forskellige Grunde er den bedst egnede til Formaalet. Den ligger lige saa godt ved Kolding Fjord som den anden Plads ved Vejle Fjord. Jorden er betydeligt bedre der, og der er større Sikkerhed for, at der er Vand i rigelig Mængde. Man behøver heller ikke der at anlægge en Holdeplads for at faa den fornødne Forbindelse mellem Oplandet og den paa-tænkte Anstalt. Jeg skal imidlertid ikke opholde mig videre derved, idet jeg erken-der, at Pladsen ved Bregninge er fuldt anvendelig, og naar der bliver anlagt en Holdeplads ved det nærliggende Sellerup, vil Kommunikationsforholdene her blive tilfredsstillende. Bekostningerne her ere ikke uoverkommelige, og jeg skal ogsaa indrømme, at Luftforholdene maaske ere nok saa gode ved Bregninge som ved Straarup.

Der er et Hensyn, der har fundet Udtryk i Betænkningen og ganske særlig blev pointeret af den ærede Ordfører, som jeg vil give min Tilslutning. Det er en Opfordring til Administrationen og dem, der staa for de Kellerske Anstalter, til ved hele dette Anlægs Opførelse at gaa strengt økonomisk frem. Erfaringerne fra Anlægget af Ebberødgaard have overbevist enhver praktisk Mand, som har gjort sig bekendt med disse Forhold, om, hvorledes man der har ruttet med Pengene. Man har bygget for kostbart, Tegninger og Planer have ikke været tilstrækkelig gennemtænkte, før